

Problematika znalecké specializace „SEBEOBRAANA“ a „POUŽITÍ ZBRANĚ“ z hlediska obvyklých hrozeb a souvisejících rizik.

1. Představení specializace „Sebeobrana“ a „Použití zbraně“.
2. Zařazení těchto specializací dle nových oborů.
3. Sebeobrana a OČTŘ.
4. Odborné vyjádření, znalecký posudek a OČTŘ.
5. Řešení případové studie.

Ing. Zdeněk MALÁNÍK, Ph.D., DCv.

Soudní znalec specializace „Sebeobrana“, „Použití zbraně“, „Ceny a odhady zbraní palných“.

Zkušební komisař pro zkoušku odborné způsobilosti k získání zbrojního průkazu.

VŠ pedagog. Garant a hlavní instruktor kurzů sebeobrany.

1. Představení specializace „Sebeobrana“ a „Použití zbraně“.

Obor **SPORT**

Odvětví **PROVOZOVÁNÍ** Specializace **SEBEOBRANA**

Podle základních postulátů vědy o sebeobraně je ve specializaci zkoumáno:

1. Sebeobraně situace (naplněné znaky SeSi) a situace profesní obrany (naplněné znaky SiPrO)
2. Analýza SeSi (SiPrO), její fáze, geneze a průběh
3. Charakteristika útočníka a obránce, jejich role v hodnocené situaci, data)
4. Technika (charakteristika hlavních 12 druhů, varianty provedení, jejich relevance, hodnocení)
5. Bojové umění, bojový sport, bojový systém (charakteristika, principy, kvalifikace)
6. Formy (6-7), metody (2), faktory (4), aspekty (3) a hlediska (3) ovlivňující SeSi
7. Hodnocení způsobu řešení situace
8. Intenzita útoku a obrany v situaci
9. Dedukce relevantních závěrů z hlediska bodů 1 – 8.

Nejčastější zaměření:

- a) **existence útočníka a obránce**
- b) **definování útoku či obrany**
- c) **druh techniky**
- d) **intenzita provedené techniky**
- e) **nutnost a přiměřenost techniky**

Obor **KRIMINALISTIKA**

Specializace **POUŽITÍ ZBRANĚ**

Podle základních postulátů vědy o sebeobraně, technických a uživatelských hledisek je ve specializaci zkoumáno:

1. Účel, charakteristika a systemizace obranných prostředků, včetně improvizovaných
2. Účel, charakteristika a systemizace zbraní včetně zbraní improvizovaných
3. Technika (obranné prostředky a zbraně) z hlediska technického stavu a fungování
4. Varianty a relevance použití obranných prostředků a zbraní
5. Hodnocení způsobu a intenzity použití obranných prostředků a zbraní
6. Dedukce relevantních závěrů z hlediska bodů 1 – 5.

Nejčastější zaměření:

- a) **způsob použití zbraně**
- b) **charakteristika**
- c) **druh techniky**

Základní technika boje beze zbraně

TECHNIKA	FORMA	PROVEDENO	CÍL
1 ODSTRČENÍ	Odtlačení Odstrčení Odhození	Končetinami Ramenem Hlavou, Tělem	Odstrčením rukama k získání prostoru k další činnosti
2 ÚDERY	Údery Seky Bodnutí Škrábnutí	Rukama Hlavou	S využitím bolesti nebo zranění zamezit dalšímu útoku a získat čas k další činnosti
3 KOPY	Kopy Dupnutí	Dolními končetinami	S využitím bolesti nebo zranění zamezit dalšímu útoku nebo zabránit přiblížení.
4 STRŽENÍ	Stržení	Rukama	Strhnout na zem s cílem zabránit dalšímu jednání, získat čas nebo výhodné postavení
5 SRAŽENÍ	Sražení	Končetinami	Srazit na zem s cílem zastavit útok, získat čas nebo výhodné postavení
6 PODMETY	Podmetry Podtržení	Chodilem Holeni Rukama	Vyvést z rovnováhy či přivést útočnicka k pádu s cílem získat čas a poziční výhodu k další činnosti.
7 PŘEHOZY	Přehozy	Rukama přes tělo nebo nohy	Pádem útočnicka na zem, mu způsobit bolest nebo zranění, získat čas a tím zabránit dalšímu útoku.
8 BLOKY	Bloky Přidrže	Končetinami Tělem	Blokovat probíhající údery a kopy. Zamezit pohybu útočnicka přidrží.
9 ŠKRCENÍ	Stisky Tlaky	Končetinami	Zabránit útočnickovi v dalším jednání stiskem či tlakem dýchacích cest a tepen krku.
10 PÁKY	Páky	Končetinami	Zabránit útočnickovi v dalším jednání, omezit jeho pohyb, transportovat jej nebo odvést na zem.
11 ÚCHOPY	Úchopy Tahy Trhnutí	Rukama Prsty	Úchopem omezit pohyb. Tahem odvést útočnicka z daného místa nebo jej vyvést z rovnováhy. Trhem vyvést útočnicka z rovnováhy.
12 TLAKY	Tlaky Stisky Štipnutí Kousnutí	Prsty Končetinami Nehty Zuby	Tlakem či stiskem způsobit bolest, odvrátit pozornost útočnicka, získat čas a vytvořit podmínky ke zrušení dalšího útoku.

*Bylo potřeba definovat útočníka,
provedenou techniku, její kvalitu,
intenzitu a možné následky.*

*Došlo k terminologickému „neklidu“ u
OČTŘ z hlediska provedené techniky.*

Současná specializace „Sebeobrana“ a její platné klony

Nesystémové zařazení do 2 výrazně odlišných oborů

KRIMINALISTIKA

SPORT

Odvětví „Sport – provozování“

SEBEOBRANA

SEBEOBRANA

VEDENÍ BOJE Z BLÍZKA

BOJOVÉ SPORTY A BOJOVÁ UMĚNÍ

SLUŽEBNÍ ZÁKROKY

BOJOVÉ SYSTÉMY

POUŽITÍ ZBRANĚ

Systemově by mělo jít o 3 obory:

- a) *Obor Sebeobrana (situace, technika, prostředky, intenzita aj.)*
- b) *Obor Profesionální obrana (služební zákroky, technika ...)*
- c) *Obor Sport (Bojové umění, Bojové sporty, Bojové systémy)*

2. Zařazení těchto specializací dle nových oborů?

Zákon č. 254/2019 SB. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

SPORT

Jen zde je nutná kvalifikace.

Sportovní výcvik

Výkon sportu

SLUŽBY

Služby souvisejícího rozsahu. Asi nejpravděpodobnější obor.

Ostatní služby

OCHRANA, OBRANA A BEZPEČNOST

*Zahrnuje jen ochranné prostředky,
tedy pasivní přístup k útoku.*

Ochrana majetku, osob a informací

*Možná může zahrnovat část profesní
obrany pracovníků v bezpečnosti.*

*Co má specializace „Sebeobrana“
společného se sportem?*

*Jak definovat a hodnotit mezioborový
přesah specializace?*

ZBRANĚ A STŘELIVO

*Může zahrnovat obranné prostředky,
chladné a mechanické zbraně.*

Civilní zbraně

Chladné zbraně a mechanické
střelné

Střelivo

*Do civilních zbraní lze naštěstí
zahrnout potřebnou škálu?*

3. Sebeobrana a orgány činné v trestním řízení.

Současné zaměření znalců:

- a) *2 znalecké ústavy, 1 služební zákroky, 1 bojová umění, bojový sport*
- b) *3 znalci (sebeobrana, bojové sporty a bojová umění)*
- c) *2 znalci (použití zbraně), 1 vedení boje z blízka, služební zákroky*

Je nanejvýš pravděpodobné, že OČTŘ mohou být v nejistotě:

1. Jaký je vlastně rozdíl ve specializaci „Sebeobrana“ v oboru „Kriminalistika“ nebo v oboru „Sport“?
2. Co to vlastně je boj z blízka, případně bojový systém?
3. Který ze znalců by to měl odborně posuzovat?

Hlavní problémy OČTŘ s oblastí sebeobrana či profesní obrana:

- a) *Rozpoznat a respektovat útok útočnicka (hlavní znaky útoku člověka na člověka, primárně je obránce ten, kdo je zraněn).*
- b) *Slučování nebo nerozlišování mezi bojovým uměním, sportem a sebeobranou (mistrovský pás či titul, profese policisty, je expert).*
- c) *Nerespektování forem a faktorů řešení sebeobranné situace.*

**Možná forma řešení
sebeobránné situace.**

4. Odborné vyjádření, znalecký posudek a OČTŘ.

Nástup projevů po aplikaci dráždivé látky je v rozsahu **1,5 – 2 sec.** **Ne okamžitě!** Po aplikaci části náplně, realizované **1 stříkem za cca 1 sec.**, dojde u zasaženého k zavření očí, kašlání, zakrytí obličeje, zastavení chůze **na dobu 5 – 10 minut.** A to i u lidí pod vlivem alkoholu či drog a jiných návykových látek.

Úder páčidlem má za následek **výrazný prútisk náhradního materiálu**, který měl jednoznačný tvar dopadové části. Dalším zjištěním byla skutečnost, že i relativně slabý úder páčidlem **kolem 3,8 ms⁻¹** zanechal v náhradním materiálu hluboký vtisk nejméně **5 mm**, zpravidla však **9 a více mm.**

Podobnou řeznou ránu jako v posuzované situaci lze **dosáhnout jen směrem zespodu, po oblouku šikmo vzhůru a to pohybem zpět k držiteli nože.** Navíc by ústa či brada figuranta musela být otočena více k noži, aby vznikl požadovaný tvar řezné rány.

5. ŘEŠENÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

ZKOUMÁNÍ:

- a) Událost
- b) Děj
- c) Konflikt
- d) Role

UDÁLOST:

Těžce zraněný účastník konfliktu. Zlomenina lebečních kostí, dočasné ochrnutí končetin.

DĚJ:

Hrozba útoku nožem. Úder do hlavy. Pád na vozovku. Následky.

KONFLIKT:

Pokus o nápravu stavu – zaplacení útraty a škody na vozidle.

ROLE V KONFLIKTU:

Útočník a obránce.

OTÁZKY:

Kdo byl stíhán a proč?

Poměr mezi hrozbou nožem a utrpěnému zranění?

Na co je nutno odpovědět?

Jaký může být finální rozsudek?

15:43:36

Postupuje směrem vpřed k JF 2 kroky. Levá noha v pohybu.

Ustupuje vzad 2 kroky, do vzdálenosti 0,6-08 m od JH, paže podél těla. Ustupuje další krok pravou nohou vzad. Vykračuje (1 krok) levou nohou šikmo vpřed, napřahuje pravou ruku za sebe v úrovni pasu, tluče pravou rukou do výšky hlavy (viditelné rameno a část pravé paže), levá ruka v obranné pozici, pokrčena v lokti směrem k hrudníku JH,

LN gestikuluje levou rukou na úrovni svého ramene.

15:43:37

Pootáčí tělo doprava, levá noha došlapuje na obrubník chodníku, pravá noha 0,5-0,7 m ke středu chodníku, tělo začíná nepatrně klesat šikmo vzad k vozovce, tělo rotuje stále vpravo tak, že dopadá na zadek s oběma nohama pokrčenýma v kolenou na zemi, levá ruka směrem šikmo vpřed, proti JF, pravá ruka vedle pravé, v koleně pokrčené nohy, batoh se pohybuje dále doleva, dopadá na zadek, na chodník, hrudník pokračuje vzad, kulatá záda, hlava silně předkloněna na hrudník, pravá ruka na zemi (levá není vidět, ale pravděpodobně také na zemi), pravá noha pokrčena v koleně na zemi, šikmo pod úhlem 45° k podélné ose chodníku, levá noha více natažena podél obrubníku chodníku, batoh posunut výrazně na levou polovinu zad, padá levou polovinou zadku a levou nohou, jakož i zády na vozovku, přičemž pravá část zadku a pravá noha zůstává na chodníku. Tělo dopadlo pod úhlem 45° směrem k podélné ose chodníku. Záda dopadají na vozovku mezi obrubník a posunutý batoh, hlava tluče o vozovku, odráží se od ní, dopadá podruhé na vozovku, rozpažuje obě ruce.

Za pohybu posun o malý krok oběma nohama směrem k JH, viditelné promáchnutí pravé ruky před levý biceps, předsunutí rukou před sebe (pravá málo viditelná, zakryta LN), levá pokrčena defenzivně proti tělu JH, vykročení levou nohou vpřed, obě paže směrem šikmo dolů, mírný podřep, Máchne pravou rukou do výšky svého pravého ramene v horizontální úrovni, zcela mimo dosah JH (1 – 1,3 m od JH), levá ruka dle držení těla šikmo dolů k padajícímu JH. Mírně dokročuje pravou nohou, narovnává tělo, ruce podél těla, sleduje pád JH.

Dopadem pravé ruky na okraj obrubníku vyletuje JH z ruky nůž, směrem nahoru.

2013-06-08 15:43:39

FAKTOR	Druh faktoru	Intenzita	Důvod zvolení dané intenzity
Komunikace	neurčuje intenzitu	žádná intenzita	žádná agresivní komunikace
Vzdálenost	neurčuje intenzitu	mírně intenzivní	vzdálenost úderu, značná jistota zásahu
Pohyb	neurčuje intenzitu	mírně intenzivní	protiútok ze přední sféry, pohybem vpřed
Druh zbraně	neurčuje intenzitu	žádná intenzita	nebyla použita žádná zbraň
Způsob použití zbraně	neurčuje intenzitu	žádná intenzita	nebyla použita žádná zbraň
Technika	určuje intenzitu	intenzivní	byl použit laický obloukový úder
Forma	určuje intenzitu	intenzivní	forma střetného boje s výpadem
Počet útočníků	určuje intenzitu	intenzivní	útočník byl jeden
Rychlost	určuje intenzitu	intenzivní	proveden jeden úder v čase 0,2-0,3 s
Opakování	neurčuje intenzitu	žádná intenzita	technika nebyla opakována
Síla	určuje intenzitu	intenzivní	Síla úderu byla průměrná 236-260 N
CELKEM		Intenzivní	Obrana intenzivní podle formy útoku

ZÁVĚR K PŘÍPADOVÉ STUDII

Na základě analyzovaných informací, dedukovaných závěrů, podpořených vlastním měřením a pokusy, lze s jistotou tvrdit, že situace, v níž se pan JF nacházel, byla **situace sebeobranná**.

Současně lze plně respektovat, že v této sebeobranné situaci plnil pan JF úlohu **obránce** a pan JH úlohu **útočníka**.

Obránce pan JF byl po předchozí snaze vyhnout se fyzickému konfliktu **přinucen k aktivní obraně**.

Hlavním faktorem k tomuto rozhodnutí bylo **opakované ohrožování nožem** a to z bezprostřední blízkosti panem JH.

Samotný **úder do obličeje** útočníka byl jen spouštěcím mechanismem, ale rozhodně nelze tvrdit, ani úspěšně exaktně prokázat, že zranění hlavy bylo způsobeno tímto úderem. Zranění samotné je následkem ovlivnění alkoholem, špatnou koordinací pohybu, náhodným pádem na okraj obrubníku a na vozovku, **s urychlením pádu hlavy na zem** přes umístěný batoh.

Obrana, včetně úderu má z hlediska sebeobrany charakter **intenzivního jednání**, které ale nedosahuje **zvláště intenzivního jednání** útočníka, pana JH.

Problematika znalecké specializace „SEBEOBRANA“ a „POUŽITÍ ZBRANĚ“ z hlediska obvyklých hrozeb a souvisejících rizik.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Rád odpovím na vaše otázky k problematice sebeobrany.

Zdeněk MALÁNÍK